

Johann Quistorp Johann Daniel Schmid

Exercitatio De Episcopis, Quatenus sunt, vel Patriarchae, Archiepiscopi vel Episcopi nude sic dicti

Rostochii: Kilius, 1651

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn741204568>

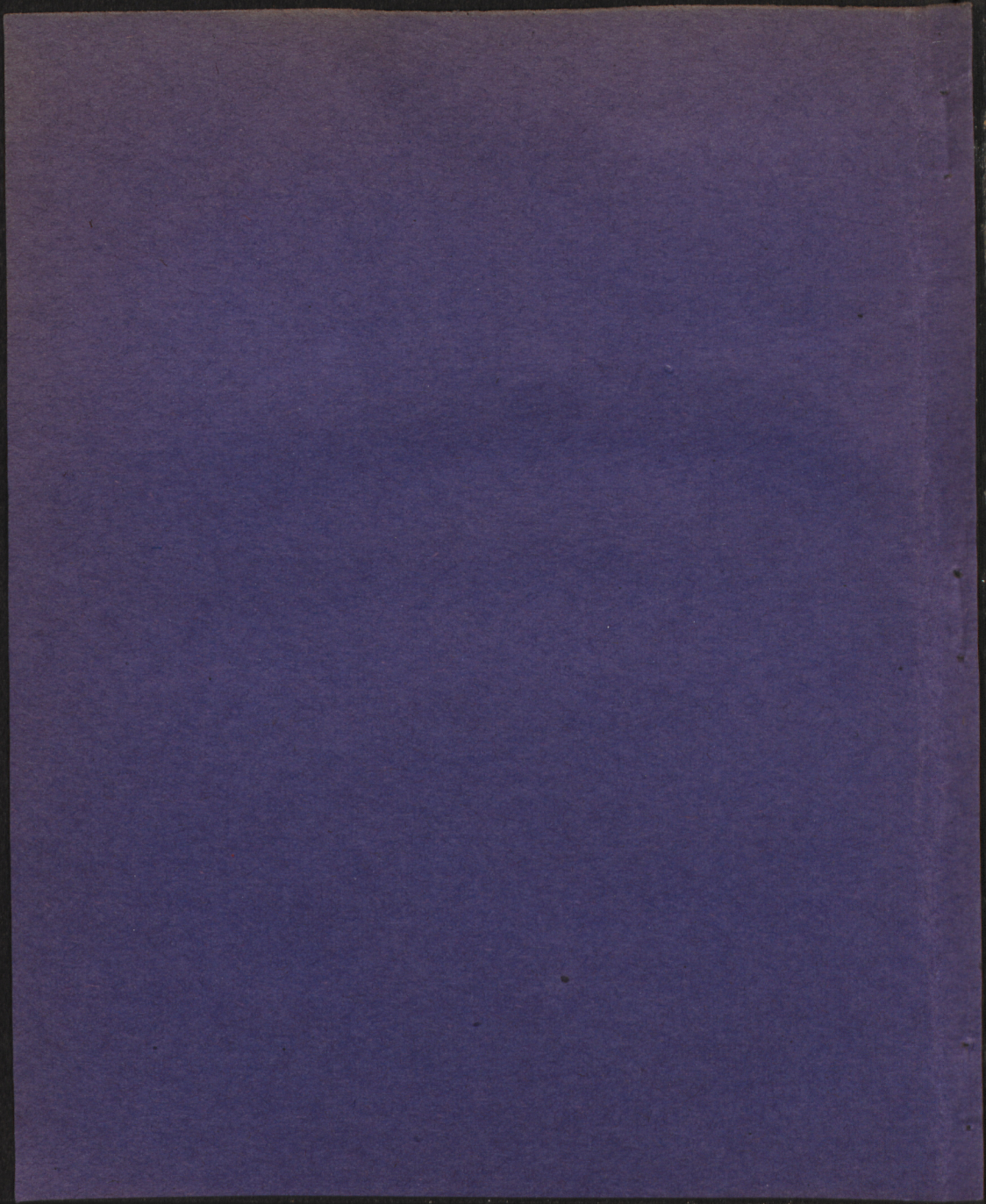
Druck Freier Zugang

R u theol 2657

Quistorp, Johannes

Verf. Schmidt, Johann Daniel

Σὺν Ἰεῶ

Exercitatio

De

EPISCOPIIS.

Quatenus sunt, vel

Patriarchæ, Archiepiscopi vel Episcopi
nude sic dicti,

Quam

In celeberrimâ ad Varnum Academiâ

P R Æ S I D E

JOHANNE QUISTORPIO,

S.S. Theol. D. Prof. P. Eccles. Jacob.

ejusdemq; Facult. p. t. Decano,
sustinebit.

publicè

R E S P O N D E N S

JOHANNES-DANIEL SCHMIDT.

Ulmâ - Suevus.

In Auditorio Magno, horis matutinis

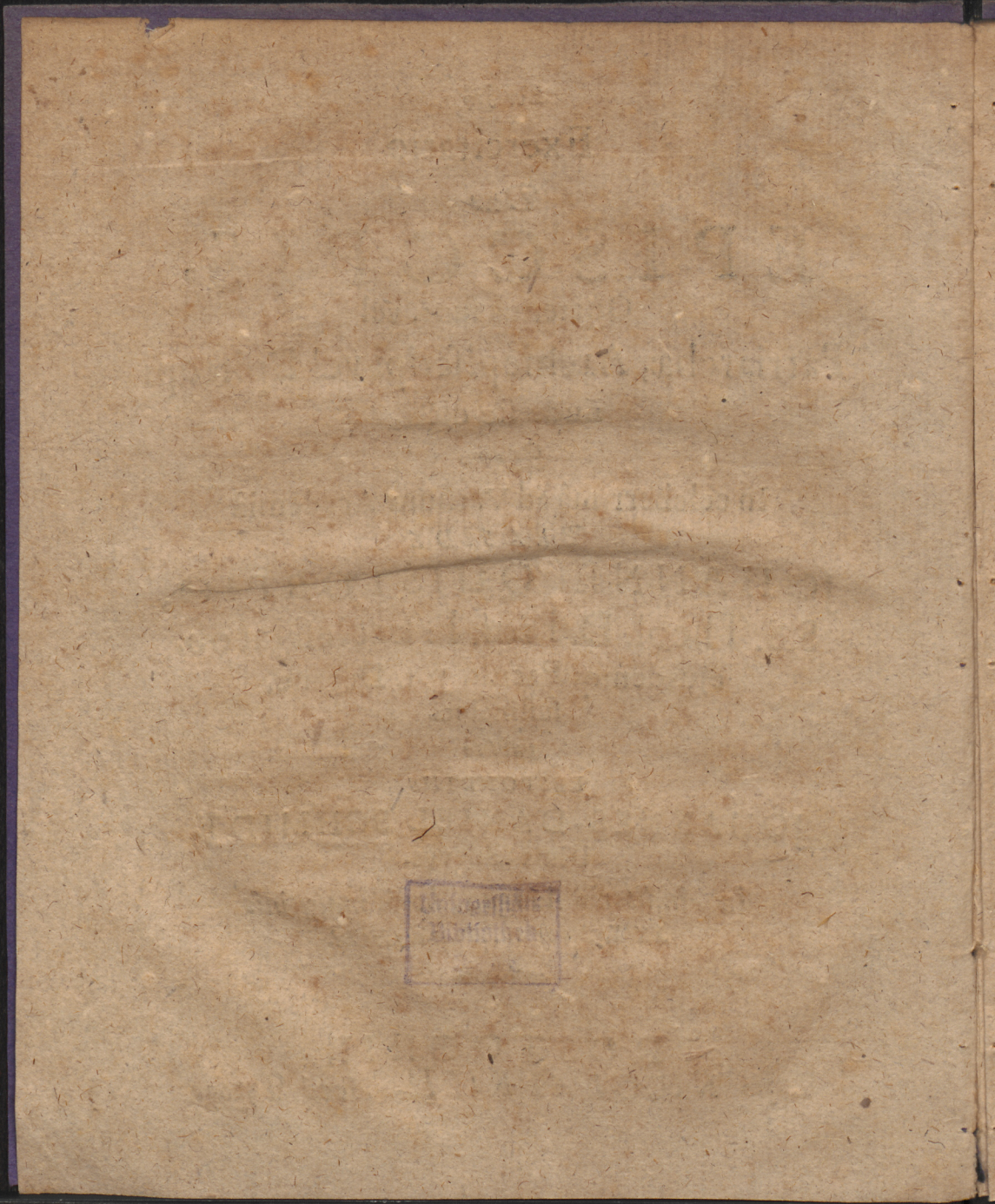
XXIX. Novemb. Anno 1796 LI.

••(o)••

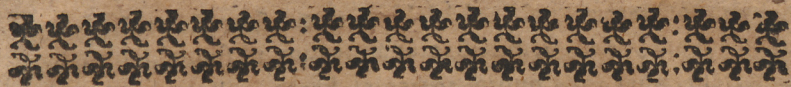

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

DE
EPISCOPIIS.

Quatenus sunt vel
Patriarchæ, Archiepiscopi vel
Episcopi nude sic dicti.

THESIS I.

Uotquot vivunt homines, aut sunt Christiani aut non Christiani. Christianorum vicissim quosdam Clericos alios Laicos dici, scribit *Gratianus decret. can. duo. causa 12.* Illi à nomine Græco κληρῶς derivati sunt, quod sortem significat, ex eo, quod sint sorte electi, sive extra sortem populorum constituti, ut Divinis incumbant muneribus, & officia sacra in Ecclesia perficienda, operentur, Laici quasi λαός populus sive turba hominum, qui omnia temporalia & profana administrare possunt. Clericorum quidam in sacerdotio, quidam in sacris ordinibus, quidam deniq; non in utroq; sed tantum in minoribus ordinibus vivunt. Et eorum qui sunt in sacerdotio, alij sunt in altiori gradu, ut Episcopi, alij in inferiori, nempe omnes infra dignitatem Principalem constituti. Nos hæc vice, de Episcopis agemus, excluso Episcopo Romano & ejus Cardinalibus, quos ante hæc contemplavimus, qui aliàs quoq; ad hunc censum pertinerent.

II. Dicuntur Ἐπίσκοποι quia super populum sibi commissum speculari tenentur. Nam Ἐπισκοπία Græcis est curam agere, & providere, Unde apud Petrum, ἀλλοτριεπισκοπία sunt, qui aliena curant, & quæ nihil ad se attinent. Hujus vocis usus non incepit à Christianis, nam jam apud veteres Romanos usurpari solebat. *Cicer. in lib. 7. ad Attic.* sic loquitur: vult enim Pompejus me esse, quem tota Campania, & ora maritima habent Episcopum. Græcis Ἐπισκοπία ἀγώνων dicebant, certa-

A 2

minum

minum moderatores, qui prospiciebant, ut cuncta rectè perficerentur. Atheniensium *Ἱερόκομι* mittebantur annuatim ad suos subditos, ut inspicerent, quid apud quosq; ageretur: Erant n. illorum visitatores. Est ergò nomen curæ & sollicitudinis, non potestatis sive imperii.

III. Episcoporum varii sunt gradus. Quidam præsent Civitati alicui uni, & Vicis eo spectantibus, hi simpliciter *Episcopi* appellantur. Alij non civitati tantum sed & provinciæ multas continenti sub se, civitates, præsent, hi *Archiepiscopi*, velut reliquis Episcopis superiores, dicuntur. Et Metropolitani vocantur communiter, quia in Metropoli aliqua sive matrice quædam civitate habitant. Alij multis simul provinciis præfecti, & quibus subsunt varij Episcopi & Archiepiscopi, Primates & *Patriarchæ* dicti sunt. Et hæc hierarchia est instituta, ut Ecclesiæ unitas melius conservetur; potest enim Episcopus suos citò convocare Clericos, ut horum consilio res Ecclesiasticas administret, & controversias dirimat. Quod etiam æquè Archiepiscopi ut *Patriarchæ* in gravioribus negotiis efficere commodè possunt. Et ex his graduum differentiis Synodorum quoq; dispar oritur ratio, quod quædam sint *Civitatum, Provinciarum ac Nationum*, quæ annuatim indici solebant.

IV. Episcoporum ergò sunt tres ordines, aut enim sunt *Patriarchæ*, aut *Archiepiscopi* aut *Episcopi simpliciter & Specificè sumpti*, juxta *Can. Cleros. dist. 21.*

V. Quod itaq; *Patriarchas*, qui primum tripartiti Episcoporum ordinis locum obtinent, concernit; hi, apud Patres Ecclesiæ summo honore funguntur, & aliorum Episcoporum ac Metropolitanorum Principes & iudices erant, unde Throni Apostolici dicti sunt. Hos præter summum Pontificem nemo præcedit, id volentibus ipsis Papistis: adeò ut ante Cardinales sedeant & incedant. *decretal. l. 5. Tit. 33. cap. 23. Antiqua.* Excepto Cardinali Hostiensi, qui ex speciali privilegio concessio Ecclesiæ Hostiensi, immediatè sequitur Papam; atq; ita ubiq; terrarum ante incedentem Patriarcham crux defertur. Dicitur Patriarcha à *πατήρ* pater & *ἀρχή* Princeps: quasi Patrum Ecclesiæ Princeps. De dignitatis & nominis Patriarchalis origine, nulla non habet *Berterius in Pithanis cum Joh. Morino in Exercitationibus. Salmasius de Primatu Papæ cap. 4. p. 44.* non dubitat, hoc nomen sumptum esse à Judæis, quibus & sui fuere Patriarchæ, ut constat est Legibus *Constantini prima & secunda Cod. Theod. de Judæis.* Et diu satis hæsit hæc appellatio in Episcopis Metro-

Metropolitans. Unde & *Socrates l. 5. cap. 8.* quem nominat Metropolitanum, mox Patriarcham indigitat. Tandem tamen hic terminus saltem certorum quorundam factus, præprimis in Constantinopolitano concilio, ubi tertius hic Episcoporum gradus introductus apparet, ut scilicet Exarchus Provinciæ idem sit cum Metropolitanò, Exarchus diæceseos. idem cum Patriarcha, prout usus postea propriè obtinuit. Et sanè temporalis dignitas harum civitatum in causa fuit, quapropter hæ & non aliæ urbes Patriarchales sedes factæ fuerint.

VI. Quatuor autem sunt præcipui Patriarchæ, tanquam repræsentantes IV, Evangelistas, dicto *cap. Antiqua. decretal. de privil. & Excess. Prælatorum*: nempe *Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus & Hierusolymitanus*, ubi non excludendus *Romanus*, quem saltem ex hoc numero Pontificii arroganter eximunt; cum tamen aliàs, & in Constantinopolitano Concilio reliquis accenseatur: ubi singulis Patriarchis certæ Provinciæ attribuuntur, eâ lege, ne quis ex alia Provinciâ in aliam temerè invadat; id enim antea durantibus persecutionibus sic crebrò contigerat. Hodie verò quia hæc quatuor loca Turcarum Imperio subjacent, creati solent à Papa ex fastu ac proprio ausu Primates, loco Patriarcharum, & maxime in Gallia, qui Pluribus Provinciis præsent. Nam Papæ majestas, hos quasi absorpsit, & in æquali eminentia constitutos admittere nequit, ne habeat alios pares, quia mundus, scilicet, multos soles ferre simul non potest.

VII. Patriarchæ, ut Ecclesiæ ubivis bene sit, curabant, & in re dubiâ invicem *Canonicas* sive *formatas Epistolas* communicabant, quam mutuam charitatem hoc modo per quædam tempora conservatam Romanus Patriarcha, cæteros hos aliàs pares, præ se contemnens, ex fastu nimio rapit. Interim manent reliqui quatuor adhuc uniti in Oriente. Et cum quis horum fuerit mortuus, Metropolitanus cum reliquis Episcopis congregantur, ut alius in defuncti locum surrogetur. Verum nullus Patriarcha salatur, nisi prius Metropolitanus fuerit, ut habet *Bellonius lib. 1. observat. c. 35.* Primatus illorum potissimum in his quatuor consistit: In Episcoporum & Archiepiscoporum ordinandorum confirmatione, ultimata appellatione, concilionum nationalium indictione, & censura morum.

VIII. Statum *Romani Papæ & Patriarchæ*, ut alibi pertractatum, nunc mitto, quod reliquos attinet, sequitur.

IX. *Constantinopolitanus Patriarcha*; hic cum inauguratur, Turcarum Imperatori *Pescesium*, & annuum tributum *Charatzie*, solvere tenetur, pro impetando suorum aequaliter libero religionis exercitio. Imò eidem, pro monasteriis sitis in Europæ districtu, ac in monte Atho 12000. Hungaricos aureos numerat. Adeum Patriarcham spectant Ecclesiæ Græciæ, Insulæ Cyclades, Natolia, Bulgaria, Moldavia, Walachis, Rubra Russia & quotquot in Occidente latitant ejus fortis, Constantinopolitanum caput Ecclesiæ esse contendunt. Muscovitæ olim quoque huc spectabant, sed propter distinctum à Turca imperium, & ob amplissima locorum intervalla, peculiarem tandem constituerunt Patriarcham. Si *Nilo Doxopatrio* fides adhibenda, quem sæpe citat *Leo Allatius*, habebit Constantinopolitanus Patriarcha sub se Metropoles, aliis quoque imperantes Episcopatus, LXV. & Archiepiscopatus, destitutos Episcopis, XXXIV. Hic novæ Romæ Patriarcha, non ultimo loco haberi voluit, sed primum quandoque expetiit, quia non amplius urbs illa vetus Roma dominaretur, quæ causa illi principatum hæcenus asseruerat, unde & pedem ulterius promovit, ac potestatem Thraciæ & Asiæ Metropolitanos ordinandi sibi sumpsit: confirmationem hujus licentiæ in Chalcedonensi synodo petiit, quæ in *can. 28.* concurrentem huic cum antiquæ Romæ Patriarcha, dignitatem, & Metropolitanos ordinandi, potestatem detulit. Sic hæc urbs Byzantina, quæ olim ne quidem Archiepiscopi honorem habebat; sed ab Heracleæ Metropolitanano Episcopo impetrabat, Patriarchalis facta est. Aliæ hujus Patriarchatus circumstantiæ, notantur in concilio *Constant.* *Can. 2. & 3. à Socrate l. 5. cap. 8. Theodor. l. 5. c. 9. Sozomene lib. 7. c. 9. Nicephoro Callistio. l. 12. c. 13. Johan. Morino in Exercitationibus Eccles. C. Baronio ad An. 381. num. 76. & An. 382. num. 19. &c.*

X. *Alexandrinus* Papa & Patriarcha, qui quondam Alexandria in vertice omnium civitatum, & quandoque adhuc per æstatem ibi moratur, plerumque Alcairi sive Memphi subsistit. Huic subsunt Græcæ religionis loci per Ægyptum Lybiam & Pentapolim, ut sonat *can. VI. synodi Nicæne.* Etiam Ethiopibus Abissinis in defuncti Abunnæ locum (qui forte Christianismus ab aulico Regiæ Candaces Act. 8. c. mutuarunt, vel beneficio Adad Regis Axamitarum sec. VI. ut vult Georg. Cedrenus) ad petita Preciosi Johannis, nativitate Alexandrinus, electus à monachis sepulturæ Christi, & comprobatus à Papa Alexandrino, Metropolitanus

trans-

transmittitur, cui res Æthiopicæ Ecclesiæ curæ sit. *Eutychius*, in originibus hujus Alexandrinæ Ecclesiæ, quas ex Arabico versas & commentario auctas, *Johannes Seldenus* edidit Londini An. 1642. scribit. Anno nono Claudii Cæsaris, Marcum Alexandriam venisse, cumq; per urbem incederet, corrigea calcei soluta fuisse; quem ut reficeret, ad sutorem Hananiam ivisse, qui subula digitum suum ex improvise læsit, unde dolorem ingentem sensit. Submurmuranti igitur in Marcum, dixit ei ille, si crederis in Jesum Christum Filium Dei, digitus tuus sanabitur, quod & factum. Baptizatus à Marco, eum quoq; Patriarcham Alexandria constituit primum, eiq; adjunxit 12. Præsbyteros, ex quibus deinceps Patriarchæ eligerentur. Et hæc fuit forma hujus Ecclesiæ, ad usq; Alexandrum, qui 318. Episcopis Niceæ interfuit. Et is deinceps ab Episcopis creati jussit Patriarchas reliquos, ac voluit, ut & ex exteris Episcopis Patriarchæ eligerentur, si esset vir Eximius. Hæc *Eutychius*, si saltem huic fides habenda.

XI. *Patriarchæ Antiocheno*, Damasci nunc degenti, subsunt Christiani Syriæ & incolæ Libani, & ii, qui Barut Tripolim Haleb, & alibi Asiæ in habitant. Amplior quoq; hujus diocesis esset, ni Hierusolymitanus extortis Principum rescriptis, ei tandem abstulisset Phœniciam, Arabiam & Palæstinæ partes. Is cogitur annuatum 15. Augusti, se in monasterio Libani montis sistere, ad Liturgiam illic celebrandam. Primus hujus loci post Petrum putatur Evodius Patriarcha. Et huic urbi ut antiquissimæ, in qua primo Christianorum nomen auditum fuit, hæc prærogativa concedebatur.

XII. *Hierusolymitanus Patriarcha*, circa Chalædonensem synodum ad Patriarchalem dignitatem verè elevatus, qui aliàs Cæsareæ Metropoli Syriæ Palæstinæ, suberat, & ab ejus Metropolitano ordinabatur. At post ordo planè inversus est, & suum hunc Metropolitanum sibi subjecit, cui fuerat ipse olim subditus. Attendebatur enim Christum ibi passum & resurrexisse. Christum & Apostolos ibi primum prædicasse. Quare *Theodoretus*, *Hist. Eccles. l. 5. c. 9.* Eam omnium Ecclesiarum matrem nominat. Verum postponitur reliquis Patriarchis, cum minoris urbis Episcopus & brevioris diæceseos sis Superintendens. Hic *Ælia* Patriarcha, prope sepulchrum Domini habitans, Ecclesias Palæstinæ & Arabiæ gubernat, vel potius habet sub se Metropoles, quibus varii Episcopi sub sunt, Cæsaream, Basam, Petram, Bosfram, & Archiepiscopus nullis Episcopis nobiles XXV. De hoc varia notatu digna, tradude-

tradiderunt *Carolus à S. Paulo, in Geograph. sacra pag. 310. Baronius An. 553. num. 245. Morimus in Exercit. Eccles. l. 1. cap. 7. Bellarm. de Rom. Pent. l. 1. c. 24.*

XIII. Ex hij pater Leonem Allatum Bibliothecarium Vaticanæ, parastroando Papæ, fraudulentè agere in opere de Ecclesiæ Occidentalis & Orientalis perpetua consensione: quando contendit Petrum & non alium divisisse Patriarchales tres sedes in Asiam, Africam & Europam, sicut Noa cum suis tribus filiis fecerat, & singulis suâ jura dedisse. Præsupponit inconcessa, & temporis moram justo longiorem, ut facile in ipso discorsu probari poterit, ponit, ex S. scriptura nullum hujus asserti ei subsidium. Plures citat Auctores, quos & rectè asterisco notat, qui nunquam sunt typis exscripti, & tamen ex his & similibus procul dubio suppositiis scriptis, non hoc solum asserere vult, sed & manifesta testimonia à nostro *D. Chytræo in oratione sua de moderno statu Ecclesiæ Græcæ citata, in hoc suo opere lib. 3. c. 15. mendacii arguere audet. Ipse verò in probatione deficit, ac quod ex probatis auctoribus confirmare debebat, sine teste refert, vel decreta, Papalia (in propria causa) evibrat.*

XIV. Præter hos quinque Patriarchas, alii Primates proprie dicuntur, uti Aquilegensis, Gradensis, Toletanus, Cantuariensis, Biturigenis & similes. Fateor quidem hos & alios quandoque, sed improprie velut minorum gentium Patriarchas vocari, ut fit ab *Imocentio III. tit. 23. cap. Antiqua. Durando in Speculo l. 1. tit. de dispensat. §. Sunt quoque & aliis, quos auctores copiosè collectos reperies in Eutichij orig. Alexand. Et quomodo Seleuciensis Episcopus Patriarcha sit, itidem docet. Etiam Judæis fuisse per Romanum Imperium Primates & Patriarchas, illustres & spectabiles dictos, apud multos apparet. *Ephiphanium heres. 30. 1. 4. apud Theodos. in cod. l. 16. tit. 7. par. II. Præprimis Samuel Petrus in variis lectionibus l. 2. c. 10. & observat. lib. 3. c. 2. horum Judæorum Patriarcharum catalogum exhibet, qui tum sapius in societatem & ordinem coire maluerunt, quo diutior esset illorum superstitio, & ad posteros propagari posset. Et aliquos suos Gubernatores Patriarchas & Primates nominabant, ut constat ex *Sozomeno l. 5. c. 22. & ex leg. 16. cod. de Judæis & cæliculis. Erat autem Patriarcharum horum summa dignitas. Tempore Constantini eam obtinuit dignitatem quidam juvenis Eliel. Horum Patriarcharum officium erat præesse Synedriis sive Consistoriis Judæorum, & controver-***

noveritas de lege cognoscere, judicare, & primitias ex aliis Provinciis colligere per suos collegas, Apostolos dictos: uti ejusmodi ex *Epibara. T. 2. l. 1. heres. 30. & leg. cit. codicis, excerpere Cent. Magdeb. Cent. IV. c. 15. pag. 1469.*

XV. *Archiepiscopi* dicuntur, qui pluribus dioecesibus seu pluribus Episcopis præsumt, quæ dioeces simul junctæ, Provincia dicuntur. Hi cognoscunt (ut moris adhuc est inter Papistas) de causis suorum Episcoporum suæ Provinciæ, nisi agatur de deponendo Episcopo; hæc enim depositio à Papâ nunc fieri debet *cap. si quis Episc. de Accusationibus apud Gregorium.* De causis autem Clericorum sive Provinciæ, & qui non sunt ex Dioecesi ipsius Episcopi, cognoscit solus Episcopus, non verò Archiepiscopus, nisi in casu appellationis *cap. Romana. de Appellationibus, apud Gregorium:* aut nisi in casu quo Episcopus ipse esse negligens in reddendo jure, in causis Clericorum sive Dioecesios. Quod Occidentale attinet imperium, postquam illud in Provincias divisum est, in cujuslibet Metropoli peculiaris Metropolitanus constitutus fuit, unde & Metropolitanus Germaniæ primæ Moguntinus, secundæ Agrippinus, Belgicæ primæ Trevirensis, Bisantinus Sequanorum Provinciæ Metropolitanus constitutus est. Et idèd huc usq; hæc urbes præ cæteris excellunt, & earum Episcopi jam Archiepiscopi dicuntur. Archiepiscopi sane olim fuere, quod sunt Generalissimi Superintendentes, quamvis tum dioeceserant majores, numerus verò Christianorum minor. Et initio, Germania habuit Archiepiscopos Moguntinensem, Coloniensem, Trevirenses, Magdeburgensem, Salisburgensem, Hamburgensem & Rigensem: quibus singulis sui suberant Episcopi ab his consecrati, à populo verò electi. Nunc verò quidam Archiepiscopatus, dum non amplius Pontificiorum sunt, ex tali ordine clericali, per nuperam Pacificationem, exiverunt. Eligebantur quondam sub Papatu per *Pallij* missionem, quod erat ornamentum, assumptum ex Altari, in quo repositum est corpus sancti Petri, Pastoralis dignitatis plenitudinem denotans *capite. significasti. de autoritate & usu Pallij, apud Gregorium.* Est autem confectum ex pelle tenuissima, agni albi coloris, & recenter nati, (sunt enita Episcopi, agnum deperditum quærentes) & in formam vestis brevis in modum circuli coarctatum, adeò ut ultra humeros nō protendatur, in eaq; reperiuntur contextæ quatuor cruces, una ante pectus, alia retrò, alia in brachio dextro, alia in sinistro, quæ ex communi Ca-

monitarum consensu denotant quatuor virtutes Cardinales, quibus elucere tenentur Prælati, nempe Prudentiam, Justitiam, Temperantiam & Fortitudinem. Et quia istud vestimentum ex pelle agniculi conficitur, inde benedicitur ut plurimum à Papa. Confertur autem à Papa Patriarchis & ArchiEpiscopis, non verò Episcopis; eò autem uti possunt Patriarchæ in sua natione & ArchiEpiscopi in sua Provincia, non tamen quibuscunq; diebus, nec quocunq; loco suæ Provinciæ, sed tantum diebus solemnibus, nempe Nativitatis Christi, vel Johannis Baptista, Die Pentecostes & Paschatos, & diebus Virgini Matri dicatis, & eo tantum tempore quo Missa celebratur in Ecclesia Metropolitana, adeò ut extra Ecclesiam Metropolitanam eam deferre non possit ArchiEpiscopus. Papa autem eo utitur, quocunq; tempore & ubiq; locorum *cap. ex tuarum, & cap. ad honorem, eodem Titulo. De author. & usu pallij apud Gregorium.* Autor pallij fuit Marcus Papa, qui primus illud ad Hostiensem Episcopum miserit, una cum consecrandi Summi Pontificis privilegio, si saltem fide certa subsisteret liber de Rom. Pontif. in Marco I. vel juxta decretum donationis Constant. à Constantino M. capisse putatur. Quæ vanitates certe nullum alium habent usum, quam ut Papale ætæ rium nunc nummis replent.

XVI. *Episcopi simpliciter sumpti*, dicuntur qui pluribus civitatibus præstant in Spiritibus. *can. illud, distinc. 80. & can. prov. distinc. 89.* Certas dioceses non habuerunt ante An. 268 ubi Dionysius primum, circa talem distributionem fuit sollicitus, donec certa dispositio hujus in Nicenæ I. synodo facta est. Hi sub initium Ecclesiæ N. T. ab Apostolis ipsi & Apostolicis viris hinc inde constituti sunt; In V. Test. Clerici carnali propagatione constituebantur: sed Christus, sicut libera electione primos suos ministros sive Apostolos Ecclesiæ præfecit, ita electione propagationem successorum fieri quoq; oportere voluit. Apostoli accepta eadem potestate, dum alios ad regendas Ecclesias mittebant, eos ad Episcopatum evehebant; unica personali dignitate excepta, quod essent à Christo immediate vocati & missi ad Evangelizandum, ac testes oculati vitæ & Resurrectionis Christi, doctrinæ infallibilitate & linguarum dono celeriter instructi &c. in reliquis Episcopi his erant æquales: Ut enim Apostoli potestate æquali curam gerebant, ita Episcopi regunt Ecclesias suas, singuli cum plena potestate. Et sicut quisq; Apostolus plene

plene erat Episcopus, Act. i. 20. & independenter unus ab alio, æqualiter sub Christo; ita & Episcopus, quo tendit Hieron. Epist. 13. his verbis; Episcopi & Presbyteri habeant in exemplum Apostolos & Apostolicos viros: quorum honorem possidentes habere nitantur & meritum, sunt enim Episcopi Apostolorum successores; verum non in quantum Apostoli, sed in quantum erant Episcopi. Post eum jam Christianorum sive conversorum magnus numerus ubivis factus esset, consentiente & suffragante Clero, deinceps eligebantur Episcopi plures. Nam nullus juxta *Antiochenum Concilium*, invito ingerebatur. Et *Theodoretus lib. 4. c. 10*, quum refert, Petrum ab Athanasio successorem nominatum, mox addit, sacerdotalem ordinem ratum id habuisse, Magistratum & primores, populumq; universum sua acclamatione approbasse, Quo etiam tendit *Leonis IX. constitutio in Rhemensis concilio*, electionem à Clero & Populo fieri oportere, ut commemorat *Baronius T. XI. An. 1049*. Sed cum haud facile tot capita plebeorum in unum redigi possint, tandem incepere Clerici juxta cum Magistratu, Populo commendare & representare futurum Episcopum. Et hic eligendi modus satis diu duravit in Ecclesia; imò quod notatu est dignum, vix anni sexcenti sunt elapsi, ex quo Nicolaus Papa, de Romani Episcopi electione, hunc in modum statuit, ut prærent Cardinales Episcopi, dein reliquum Clerum sibi adjungerent, postremo Plebis consensu electio firma esset, juxta *decreti dist. 23. c. in nomine*. Unde & ipsi Pontifices Romani, quorquor illam sedem à Leone VIII. ad usq; Gregorium VII. tenuerunt, à Clero ac populo electi, & à Cæsare confirmati sunt, ut testatur *Crantzius in Metrop. l. 3. c. 33.* & *Onuphrius in vita Gregor. VII.* Verum ut dicam quod res est, puto illos fuisse semper Episcoporum electores, quibus competit jus Patronatus, id est, qui fundarunt, dotarunt, ditarunt & ædificarunt Ecclesiam, cum id primo durante persecutione, solum populus faceret, & ex eorum largis Oblationibus solum Clerici viverent; quoq; soli Episcopos constituerunt. Cum tandem & Cæsares Christiani essent & Ecclesiarum curam haberent, simul ad novos Episcopos constituendos requisiti sunt. Francorum verò ætate cum pleraq; à Rege obtinerent Episcopi, ab eo etiam illos constitui moris erat. Et hic modus plerumq; adhuc in nostris observatur Ecclesiis. Aliæ autem sunt inter Papisequas, ibi solum Clericorum electionem sibi inique venditæ.

Papa. Et *Bellarm. de Rom. Pont. l. 1. c. 9. & l. 4. c. 25.* Denegat successio-
nem Apostolis omnibus, & Episcopos soli Petro ordinatè succedere
contendit. Cum tamen omnes Apostoli Petro fuerint æquales; Ad
singulos enim hæc spectant Christi *Joh. 20.* Sicut misit me Pater, ita &
ego mitto vos. Et habuit æque S. Paulus in Corinthiaca, Galatarum,
Philippensium, Ecclesiâ, successiones Episcopales, & Johannes in VII.
Ecclesiis *Apoc. 1. 3.* commemoratis, successione continua Episcopos,
sicut ubi primo Petrus Episcopos constituisse putatur. Ergo errat Bel-
larminus. Tamen Hildebrandus jus omne investituræ, Principum ma-
nibus excutere conatus est, conditis decretis, quibus id Henrico IV. &
suis successoribus denegavit. Sic extranei Episcopi propè ubivis per
provisiones Papales constituuntur. In Gallia, ubi Episcopi non fruun-
tur potentia Principum, & nullas habent certas sibi subjectas provincias,
observabatur ratio electionis juxta Basiliensis Concilii decreta, quæ
pragmatica sanctione consecrarunt, donec transigente Francisco cum
Leone X. statutum est, ut in posterum Rex Galliæ haberet jus præsen-
tandi Episcopos, confirmatio autem esset penes Papam. Sed miserabi-
lior ratio fuit Germaniæ nostræ ante reformationem, & ubi adhuc
Papismus viget. Nam per astuciam Æneæ Sylvii & socordiam Friede-
rici tertii factum est, ut parum valerent Basiliensia decreta: Ne verò
Papa ob id omnium odia in se derivaret, in gratiam Canonicorum, An-
no 1447. Concordata Nationis Germanicæ sancita, quæ adhuc sunt
instituta legis publicæ; & ibi totus Annus per vices, in Papales ac Cano-
nicos Menses partitur, quod si Clericus moriatur in Papali mense, Papa,
si in Canonico, Capitulares, novum surrogent: Casari, non nisi pri-
marie preces, quæ sæpe non attenduntur, relicte sunt. Sic sane vo-
cationem Episcoporum mediatam, denegant Magistratui ac Populo,
& omnem eligendi potestatem Pontifici suoq; Clero relinquunt. *Bel-
larm. l. 1. de Cleric. c. 49. & Concil. Trident. de Sacram. Ordin. cap. 4.*
Cum tamen id quod omnes attinet, ab omnibus debeat curari, Et ta-
lem totius Ecclesiæ consensum requisivere Apostoli, illi enim per suf-
fragia creabant in singulis Ecclesiis Presbyteros. *Act. 14. 23. 2. Cor. c. 8,
19.* Sic & Diaconi constituebantur *Act. 6. 3.* Et quid aliud sibi vult Pau-
lus *1. Cor. 16, 3. 1. Tim. 3, 7. c. 5, 22.* quam quod ad Clericorum designa-
tionem ordinariæ totius Ecclesiæ assensus exposcatur. Concedo quidem

in

in electione Clericorum, jus habere Ecclesiasticos, quorum imprimis est ferre sententias de donis ministro necessariis, jus tamen quoque suum hic possidet tam Magistratus quam populus Christianus; quod Salomon suo confirmavit exemplo 1. Reg. 2, 35. Josaphat 2. Par. 17, 7. Eschias, 2. Par. 19, 5. Hi sunt custodes utriusque tabulae, hi & similes, identidem cultum pravum profligarunt, & falsos Doctores removerunt. Non est fas est, ministrum sibi simpliciter sumere Domini partes; sed firmum manet, consistere vocationis modum in Clericalium iudicio, populi suffragio, & denique Magistratus confirmatione. Ni singularis Ecclesiae ratio hic vel alibi extraordinarium quid exposcat.

XVII. Episcopus creatus antequam Episcopalem exerceat curam, consecrandus est. Et intra 3. menses à die approbationis consecrationem petere tenetur, *Can. Quoniam. 2. distinct. 75.* Intra menses posteriores, si consecrationem sponte neglexerit, ipso jure privatur Episcopatu: consecrari autem debet Episcopus in Ecclesia Metropolitana Provinciae sui Archiepiscopi, ipseque Archiepiscopus, quantum fieri potest, adesse debet, una cum tribus ejusdem Provinciae Episcopis; quod si ipsemet Archiepiscopus consecrandus sit, tunc Ecclesia Metropolitana, ab omnibus suae Provinciae Episcopis consecrandus erit, *cap. si Archiepiscopus. De temporibus ordinationum, apud Gregorium: quae omnia quoque reperuntur in Concilio Tridentino sess. 25. c. 2.* Forma autem sub qua Episcopus consecratur, desumpta ex *Concilio Chartaginensi IV. can. 2.* cui ipse Augustinus interfuit, de quo in *Canone Episcopi. dist. 23.* Ungitur autem à tribus Episcopis sacro chrismate, & in manibus semper librum tenere cogitur &c. Ad has ceremonias magis attendunt Papistae, quam ad alia uniora; si saltem hi ritus se decenter habeant, parum sunt solliciti de reliquo. Examen ut habeatur de doctrina nimis obsoletum est. Quod si quis haberetur doctrinae respectus, non milites, Jurisconsultos mox in Clericos transformarent. Andreas Carolstadius jam octo annorum Doctor erat, cum ad scripturarum lectionem accederet, & tamen cum circa An. 1510. in Schola Wittebergensi pro Licentia disputasset, Actis Academiae insertum est hoc elogium, quod fuerit sufficientissimus. Et multi Sorboni agnoscebant, imò jurabant per Diem, se plus quam 50. Annos habuisse, quod nesciebant, quid esset Nov. testamentum, quae ipsorum formalia refert *Rob. Stephanus*. Haec ferè con-

cordant cum illo, quod testatur *Vives in Augustinum. de C. D. I. 2. c. 21.*
Remigium scripturæ latinæ interpretem nescivisse, quo idiomate
Paulus Epistolas suas scripserit. Hæc adhuc modernæ Papisticæ Ecclesiæ
ratio est. Si censum de moribus institueremus, admodum paucos re-
periemus, quos non ad Ecclesiasticam functionem indignos judicent
veterimi Canones. Ex Papæ concessione, pueros vix decennes imo vix
bimulos in Episcopos creant, quos *Postulatos* Episcopos tum vocant. Hi
sic postulati, ex singulari consensu Pontificis confirmantur. Eligunt
scortatores, ebriosos, aleatores, venationibus & aucupis deditos, in-
Episcopos. Non attendunt amplius ad Canones antiquorum Concilio-
rum, illi manent in chartis sepulti, ad S. Pauli notas Episcopales vix
respiciunt, qui alibi & potissimum *1. Tim. c. 3.* contendit, Episcopum,
Irreprehensibilem esse oportere, qui usq; ad eam vitam inculpatâ sit præditus,
ut nullo jure taxari possit. Et porro per partes exponit, quomodo
Episcopi fiant tales, si nempe sint *unius Uxoris Mariti* .i.e. casti & conju-
gali pudicitia dediti, à fornicatione abstinentes, sanctumq; connubium
recommendant aliis: *Vigilantes*, qui quoquo versus, oculos vigiles
circumagendo, hostes quoscunq; observent, ne periclitetur gregis
Dominicæ salus. *Sobrii*, non mente prava, pravisq; opinionibus repleti,
Modesi compositi & bene morati, decenter vestiti, ne quid in ipsis
hæreat incultum, hypocriticum, nihilq; luxuriosum s. profanum.
Hospitales, Peregrinorum fautores, ac erga quosvis humani ac libera-
les, Abrahami & Lothi ad exemplum. *Apti ad docendum* h. e. sint
dociles qui sciant, quid, quibus, quomodo & quatenus quælibet sint
proponenda. *Non vinolenti*, vinum enim nimis ingurgitatum, Demea-
tat & pervertit sensum, ne homo amplius suum faciat officium. *Non*
Percussores qui sava & improba lingua, odio non amore res suas effi-
ciant. *Non turpis lucri cupidi*, quod sit ab iis, qui cum religionis detri-
mento munera arripiunt, & in honestis rebus nummos quærunt: &c.
Proh quam hinc recedunt Romanensium moderni Episcopi, quasi
verò hæc requisita ad eos non spectarent; apud hos extincta lux mundi,
quam Dominus requirit Matt. 5, 14. ubi sal terræ? Nullus ordo mortali-
um magis infamis luxu, deliriis & libidinibus: hi ad nocendum sunt
solertissimi & audaces; avari ac fastuosi; sane si juxta veteres Canones,
de modernis Episcopis sententia ferenda esset, prope cuncti essent ex
communicandi ac eradendi.

XVIII, Man-

XVIII. Mantissa loco, annectimus intricatam quaestionem, de
discrimine Episcoporum & Presbyterorum; Episcopos sc: jure divino
Presbyteris superiores esse. Nec est hæc controversia de nihilo, in Anglia
agitata fuit, ad extremum usq; quod nunc apparet, Regni exitium.
Et ab utraq; parte argumenta sic satis probabilia urgentur. Episcopatum
& Presbyterum pro eodem habent, Thomas Aquinas, Albertus,
Alensis, Richardus, Bonaventura, Dominicus Sotus ac multi erudito-
rum hujus seculi. Aliter senserunt Episcopi Anglicani, Marc. Aut. de
Dominis &c. suffulti non auctoritate Concilii Trident. sess. 24. can. 7.
nec Bellarm. l. 1. de Cler. c. 14. Sed variis rationibus. Sicut enim Christus
ministros duplicis ordinis constituit, eodem quoq; modo ordinarunt
Apostoli Episcopos, qui Apostolorum locum tenerent, & Presbyteros,
qui sint loco LXX. discipulorum, ut sonat Epist. 5. Damasi. Et sicut
intererat aliquid inter Apostolos & discipulos, si nim. conferatur locus
Matt. 10. 7. cum Luc. 10, 3. Ita & discrepant aliquantulum Episcopi à Pres-
byteris. Nam Apostoli Presbyteris, non minus quam Episcopis maxi-
mam partem muneris, & Apostoli Ministerii commiserunt; æque enim
illi quam hi plenam Evangelizandi & sacramenta ministrandi potesta-
tem habuerunt: quoad E. ministerium, nulla est inter utrumq; essentia-
lis distinctio. At verò in Ecclesiæ regimine, confirmatione baptizato-
rum, Ministrorum ordinat: Sp. Sancti traditione, Episcopi Apostolorum
pleni successores, Presbyteris erant superiores, ut talibus, qui his desti-
tuebantur. Et hoc nobiscum Hieronymus statuit, sibi alias haud con-
stans is, quid facit, inquit, *Epist. 85. ad Evag.* Episcopus, excepta ordina-
tione, quod Presbyter non faciat? Et sic omnes Episcopi sunt etiam
Presbyteri. Hæc quoq; parva discrepantia, non admittebat, ut accurate
titulis Episcopalibus & Presbyteralibus ubivis in Scriptura notarentur
& discernerentur. Unde & Episcopis quandoq; in Script. Diaconi nomen
Apostolis Discipulorum tribuitur, saltem propter aliquam convenien-
tiam, & tamen hi non sunt iidem. Episcopos jam primitus ordine prio-
res fuisse Presbyteris patet, quia *Irenæus* testatur; Apostolos fundasse
& instruxisse Romanam Ecclesiam, & Episcopatum administrandæ Eccle-
siæ tradidisse Lino, & ab Apostolis nempe Johanne Polycarpum con-
stitutum esse Episcopum, ait *Tertull. cont. Marcionem l. 4. p. 227.* Titum
Cretensum Episcopum fuisse scribunt. Et *Eusebius, l. 3. c. 4.* contendit:

Timo.

Timotheum primum Episcopum Ephesinæ Parochiæ fuisse, sicut & Titus Cretensium Ecclesiarum. *Chrysostomus super 1. Tim. 6. dicit.* Timotheo fuisse concreditam Ephesinam Ecclesiam, imo fere totam gentem Asiaticam. Patet hinc falsissime dici, gradum & officium pii Episcopi, sic pugnare cum verbo Dei, sicut Polygamia; Ad quid enim, horum Episcoporum, hi gravissimi Auctores solam meminissent si hi pares reliquis Ecclesiasticis ejusdem diæcesios fuissent. Et sane frustraneū foret catalogum Episcoporum ab Apostolorum tempore nequere velle, certarum Ecclesiarum, si Presbyteri cum Episcopo ejusdem Ecclesiæ essent plane iidem? Patet ex hac historica annotatione discrimen gradus in Episcopos & Presbyteros esse ordinationem Apostolicam congruentem ad clara dicta, Pauli *Tit. 2. Te reliqui in Creta, ut constituas oppidatim Presbyteros 1. Tim. c. 6. Nemini cito manus impone. Et adversus presbyterium non recipe cito accusationem, nisi sub duobus aut tribus testibus.* Item *2. Tim. 2. ministerium commoda fidelibus viris.* 2. Episcopus jam tum Ecclesiis ut nunc præfuisse, patet ex *Apocal. c. 1. 2. 3.* ubi S. Johannes ad Angelos i. e. Episcopos, singularum Ecclesiarum Prophetias destinavit. 3. Quia ipsi Apostoli mox constituerunt Diaconos, qui quidem simul prædicarunt Evangelium, gradu tamen officii fuerunt distincti, à Tito, Timotheo, Barnaba & aliis. 4. Paulus *Rom. 12.* gubernatores Ecclesiæ clare discernit à Prophetis Doctoribus & Diaconis, quos gubernatores, in Ecclesia *Lutherus in Postill. Ecclesiastica Dom. 2. Post. Epiph.* expresse interpretatur de piis Episcopis Ecclesiæ, quos hodie Superintendentes vocamus. 5. Paulus in Creta, mandat non promiscue omnibus Presbyteris, sed solum Tito, ut passim per oppida constituat Presbyteros & quæ deessent in Ecclesia corrigat. Discrimen igitur inter Titum & alios Ecclesiæ Doctores quotquot ibi fuerunt esse oportere, sive si presbyteri sive Episcopi dicti sunt. Et idem patet ex illis quæ Timotheo, circa Ephesinam Ecclesiam curandam, in mandatis data sunt, discrimen inter ordinatorem & ordinandos, inter reos & iudicem esse oportere. 6. Quod ipsi deniq; Apostoli ex orientibus dissidiis, in remedium Schismatis constituerint Episcopos Ecclesiæ, unum super plures Presbyteros, Jacobum & Simonem Cleopha, Hierosolymis. Unde & Jacobus *Act. 15.* velut Episcopus primus, dedit in synodo ultimam decisionem, & Antiochiæ Evodium & post
sum.

eum Ignatium, testis est Eusebius l. 3. c. 11. Sic Romæ ab Apostolis constituti sunt Linus, Clemens, juxta Ireneum, Tertullianum & ipsum Hieronymum in Catalogo. Hieron. in Epist. 85. ad Evagr. scribit: à Marci temporibus Alexandria in more fuisse, ut Presbyteri illius Ecclesiæ, unum ex se electum sibi præficerent, quem Episcopum nominabant. Et passim patres præcipuarum Ecclesiarum primos Episcopos immediate ipsis Apostolis subnectunt. Ex his liquet, semper Ecclesiam Christi à suis primordiis, per Episcopos esse gubernatam. Hi & alij S. Patres uno ore distinguunt Ecclesiæ Episcopos à reliquis Presbyteris jam ab initio Ecclesiæ N. T. nominantes hos tres gradus, ut differentes ab invicem Episcopos, Presbyteros, Diaconos. Nec verè contrarium Exemplum in antiquitate ostendi potest (ut patet ex multis testimoniis primæ Antiquitatis, diligenter collectis à Marc. Ant. D. Dominis de Republ. Eccles. l. 2. c. 3. à §. 13. ad 19.) Nec ab his nostris dictis recedit Lutherus in scripto ad Bohemos, & ubi contra Regem Angliæ calamum stringit. Hieronymus sane, cū presbyter tantum esset, offensus haud dubie Episcoporum quorundam luxu & arrogantia, & quem Epist. 60. & 61. Johannes Hierosolymitanus nonnihil suo nimio fastu commoverat (nam monasticam vitam Hieronymo pergratam, Episcopi inturbabant, dum monachos ad sua servitia traherent) primus Episcoporum ac Presbyterorum differentiam alicubi in suis scriptis impugnavit. Et quidem Propterea, quod Paulus Act. 20. 28. Omnes Ephesinos Episcopos nominat Presbyteros. Et ad Tit. c. 1. Presbyteros dictos, paulo post etiam Episcopos dicit. Hinc concludit Hieronymus in Epistola ad Evagrium & super. cap. 1. ad Tit. Episcopos plus consuetudine, quam dispositionis divinæ veritate, Presbyteris superiores esse. Fatemur quidem tempore Christi, dum in terris prædicavit ipse Evangelium, & non statim post ascensionem, discrimen inter Episcopum ac Presbyterum fuisse, sed docentes in Ecclesiis promiscue Doctores, Pastores & Episcopos appellatos esse; quæ tamen differentia paulo post ab ipsis Apostolis constituta, ut ex prius dictis patet. Et hinc pato mansisse morem Apostolorum in Ecclesia, quod postea quoque, cum jam Episcopi constitui cepissent, Presbyteri sæpe tamen appellati sunt Episcopi; quemadmodum Paulus omnes Presbyteros Ephesinos & Philipenses vel per charitatem vel per consuetudinem hanc nominat Episcopos, sicut & Epaphroditon Phil. 2. Et Andronicum & Juniam Rom.

Rom. 16. Apostolos nominat. Unde & Theodoretus ait, in 1. Tim. 3. Episcopi & Presbyteri, idem nomen, sed non res. Quia & in maxima munerem parte, quæ ad hos ordines spectabant, conveniebant. Ex tempore, quo hæc distinctio vere facta sit, commode quoq; præsens deciditur controversia. Socrates l. 6. c. 8. cum Hieronymo, ad An. 11. post ascensionem Christi hæc referunt, cum triste dissidium in Antiochena Ecclesia & apud Corinthios exortum erat; Et ideo in remedium Schismatis Evodium Antiochiæ primum Episcopum constitutum fuisse, & Alexandriæ post mortem Marci capisse constitui Episcopos, meminit Hieron. ad Evagrium, sc. anno 6to ante Petri & Pauli mortem. Hæc annorum series ad Pauli acta recte relata, convincit Epistolas Pauli ad Corinthios & Romanos, in quibus gubernationes de aliis donis in Ecclesia discernit, gubernatores à Prophetis, Doctoribus & Diaconis distinguit. Similiter Epistolas ejus ad Timotheum & Titum, amplius decennio post dissidium Antiochiæ exortum. Imo etiam post Schisma Corinthi motum, scriptas esse. Hinc sequitur dicta Pauli, de gubernatoribus Ecclesiæ & de officio pii Episcopi, ad discrimen gradus inter pios Episcopos & Presbyteros alios congruere. vid. citatam Archiepiscopum Spalatinum l. 2. c. 3. §. 45. Quando verò quidam nostrarium Hieronymum auctorem habent; Id faciunt propter Papistas qui omnem potestatem ministros Evangelij constituendi ad suos Episcopos præcise trahere volunt, & ordinationem apud nos in Ecclesia factam, improbant, quasi in jure divino non habeat fundamentum; unde & infallibiliter promanare, Ecclesias nostras non habere jus ordinandi ministros verbi, & ordinatos in Ecclesiis Protestantium, non esse veros ministros Christi, nostrorumq; ministerium esse irritum. Cum igitur Tyrannice Ecclesiis nostris ordinationem denegabant, ne destituere-mur viris Ecclesiasticis, necesse fuit Papistarum insolentiæ respondere iisdemq; ostendere, Ecclesiam quoq; jus vocandi & ordinandi ministros Evangelij habere; quod firmiter Lutherus probavit in peculiari scripto, quod reperitur in T. 2. Wittebergensi, pag. 404. Unde nunc patet quando nostri Doctores, usi sunt argumento Hieronymi in Epist. ad Evagr. loqui eos in primis de casu necessitatis, respectu Papisticorum Episcoporum, qui tanquam hostes Evangelij, ordinationem nostris invidiose denegarunt, nolentes ordinare nostros, nisi abjurarent doctrinam Evangelij.

TANTUM.

Alluso

Allusio ad nomen Fabri.

Acmōn, acmotheton, Fabri sunt organa; follis;
 Malleus, ustrina: His post nudus membra Pyrac-
 Utitur. Elatis manibus durissima frangit, (mon
 Stricturæq; micant, quando colliditur ensis.
 Brontes & Steropes festinant, ferrea pangunt
 Vulcani socij, nectit thoraca Pyracmon.
 Hic Faber Ulmenfis, SCHMIDII præclara propago
 (Cujus avus summus fuit olim præco VIETOR)
 Doctrinâ, ingenio cathedram conscendere gestit.
 Acmon, ingenium, acmotheton doctrina resolvens
 Et dubios casus, perplexaq; verba Sophistæ:
 Malleus & follis, resolutæ præmia linguæ;
 Conventusq; frequens, Ustrina, parataq; senfa.
 His fultus, sancti describit Præsulis ortum,
 Differit è cathedra docto quid EPISCOPUS ore,
 Non vanum curat titulum. Speculator in urbe.
 Sit pius & castus, liberalis, sordibus uti
 Nescius; haudquaquam vapido sub pectore vulpem
 Gestans, quod summæ virtuti ducitur ullis,
 Dicere, non facere, & promittere multa decorum est,
 Quid verus Præsul, summo præeunte Magistro
 Ponis, & ad vitam revocas hæc jura Ministri;
 Hæc sine quid Doctor, quid Episcopus, atq; Minister?
 Nil quicquam. Sanctos Sanctissima vita coronat.
 His studijs pergas, nomen, famamq; merebis,
 Primaq; Suevorum dicæris gloria gentis.

1. Tim. 3.

v. 2. 3. 4. 5.

6. 7. tit. 6.

de Episc.

& Cler.

Nov. 123.

*Quâ Consalino Suavissimo disputanti
 de Episcopis assurgere voluit*

Christianus Woldenbergius,

Crempâ Holsatus Phil. Mag.

& J. U. Licentiatus.

Aliud

Aliud ejusdem.

SCHMIDIUS ad Varnum quid EPISCOPUS
arte probavit,

Ulma sit tandem Praesul in urbe precor.
Gaudia Cognati capiant & Samulocenses,
Harus, & Blavus, Danubiusq; simul.
His te dimidium cordis dimitto, memor sis
Consulis & mensa, colloquiq; Vale.

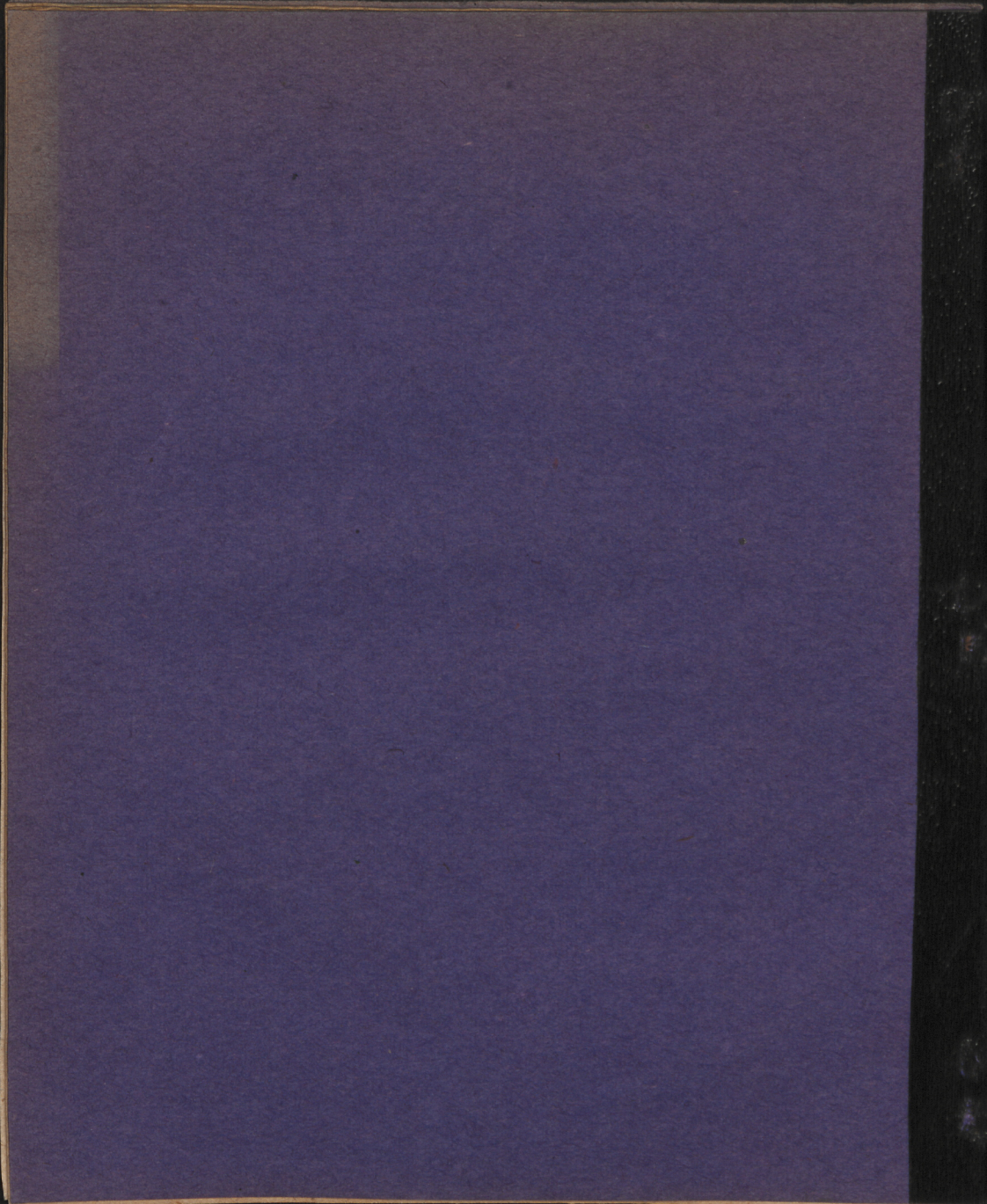
Ad Praestantiss. Dn. Respondentem
& Commensalem.

Differis, atq; theses summo de Praesule ponis.
Quid Superintendens rite probare cupis.
Hoc ipso magnum praestas, mi Janc; sciendum
Est etenim quantum Praesulis officium
Theologia lumen **QUISTORPIUS** illud
adumbrat;

Ille praeit, sequere, & Praesul in urbe clues:

Johannes Koch.

Allusio ad nomen F

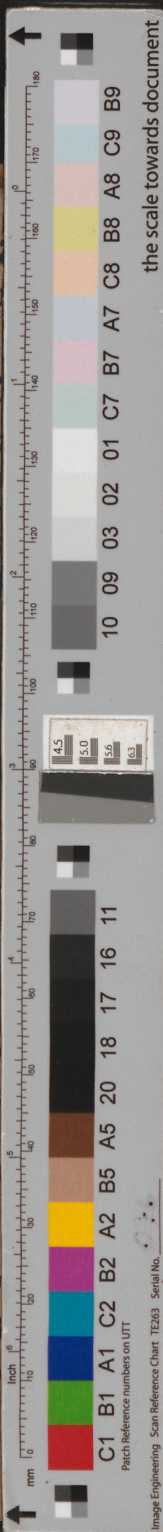
Acmom, acmotheton, Fabri sunt o
Malleus, ustrina: His post nudus
Utitur. Elatis manibus durissima frang
Stricturæq; micant, quando colliditur
Brontes & Steropes festinant, ferrea p
Vulcani socij, nectit thoraca Pyracmo
Hic Faber Ulmenfis, SCHMID II pr
(Cujus avus summus fuit olim præco V
Doctrinâ, ingenio cathedram conscend
Acmom, ingenium, acmotheton doct
Et dubios casus, perplexaq; verba Sop
Malleus & follis, resolutæ præmia lin
Conventusq; frequens, Ustrina, parat
His fultus, sancti describit Præsulis o
Differit è cathedra docto quid EPIS
Non vanum curat titulum. Speculator
Sit pius & castus, liberalis, sordibus ut
Nescius; haudquaquam vapido sub p
Gestans, quod summæ virtuti ducitu
Dicere, non facere, & promittere mul
Quid verus Præsul, summo præcunte M
Ponis, & ad vitam revocas hæc jura
Hâc sine quid Doctor, quid Episcopus
Nil quicquam. Sanctos Sanctissima v
His studijs pergas, nomen, famamq;
Primaq; Suevorum dicêris gloria gent

*Quâ Consalino
de Episcopi*

Christianus Wolo

Crempâ Ho

&

the scale towards document

rac-
non

ago

AS

re

m

est,

ster?

tanti

ius,

Mag.

us.

Aliud

1. Tim. 3.
v. 2. 3. 4. 5.
6. 7. tit. 6.
de Episc.
& Cler.
Nov. 123.